GAZETA KRAKOWSKA

Nro 4.

Z KRAKOWA DNIA 13 STYCZNIA 1819. ROKU WE SZRODĘ

— *Z Krakowa* —

Na posiedzeniu *Seymu* Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 31 Grudnia 1818 r. JW. Reprezentant Drake czyniąc uwagi, iż Proiekt przez Rządzący Senat do rozmiaru gróntow podany, a przez Jzbę Prawodawczą nieprzyięty, wyraża iż rozmiar ten nastąpić miał w Celu podatku gruntowego, coby mogło dać powód do mniemania, iakoby Ziemianie w tym Kraju, nie przykładali się dotąd do Ciężarów publicznych, oświadczył przeto, że Właściciele i Posiadacze ziemi opłacaiąc pod różnemi Tytułami offiary, oraz Dymowe, które ostatnie przybrało naturę podatku gruntowego, a zatem do Ciężarów Publicznych, w miarę Posiadłości i Dochodów rzeczywiście przykładaią się.

JW. Reprezentant Sołtykowicz, w materyi rozmiaru gruntów, w względnie który nadesłany od Senatu Proiekt na Posiedzeniu wczorayszym został odrzucony, gdy dla słabości opuścić Jzbę przed ukończeniem Posiedzenia był przymuszony, i niebył obecny roztrząsaniu i Decyzyi Jzby, dla usprawiedliwienia swego oddzielnego zdania w Kommissyi Skarbowey która odrzucaiąc Proiekt uważała Rozmiar *niepotrzebny* i *uciążliwy*, zabrawszy głos dowodził, iż uważa tenże rozmiar za potrzebny i pożyteczny; za potrzebny dla tego, że cokolwiek w Ustawach ma za cel udoskonalenie w Kraiu Porządku, udziela nic Rządowi środków pewnego, bespiecznego i dalekiego od arbitralności postępowania w swych działaniach, a co oraz odeymuie Mieszkańcom i Obywatelom możność wyłamywania się z pod iednostaynośći przepisów tegoż porządku: cokolwiek prócz tego czyni zaszczyt Prawodawstwu Kraiu założonemu na zasadach Sprawiedliwości i dobrego Gospodarstwa Publicznego w oczach Obcych, to niezawodnie iest potrzebne; a takim iest ze wszechmiar *Pomiar Dóbr ziemskich*. Wszystkie nayznakomitsze Cywilizacyią Kraie, dały nam iuż przykład w tey mierze, a niektóre iak nam wiadomo usilnie dążą do takiegóż samego Porządku. Niepowodzenia zaś dawne Rządu Cesarsko Austryiackiego w Pomiarze Dóbr Ziemskich w Gallicyi przedsięwziętym, nie mogą bydź stósowane do

naszego Kraiku szczupłego, ponieważ wiemy iak i powody owego Pomiaru i środki w exekucyi onego przedsięwzięte różne z wielu miar były od tych, które Rząd tuteyszy przedsiębierze w nayzbawienniejszym celu. Idąc nawet za światłem nayliberalnieyszych wyobrażeń o Wolności, nie powinnoby ani nikogo dziwić ani trwożyć, gdyby Rząd Publiczny iako Gospodarz Kraiu potrzebuiący znać rzeczywisty stan iego statystyczny, możność i zamożność iego Mieszkańców, zalecił Obywatelom złożyć sobie przed oczy Pomiary Dóbr prywatnych z wszelką należytą dokładnością zrobione. Jako bowiem Prawem niezaprzecznym Wolnego Narodu iest zezwalać na Podatki lub o zmnieyszęniu onych albo uregulowaniu proporcyonalnym i sprostowaniu stanowić; tak Rządowi musi służyć Prawo do wszelkich sprawiedliwych środków, któremi by w exekucyi woli Narodu do takowych celów mógł trafić. — Mniemać zaś, iż Pomiary przez Rząd nakazywane Dóbr prywatnych, naruszaią *Prawo Naturalne Własności*, iest iedno co dopuszczać aby tak Prawodawstwo iak Rząd wykonywaiący, postępować mogli na oślep i arbitralnie w naznaczeniu i rozkładzie ciężarów Publicznych, co by było większem i niebespieczniejszem zagrożeniem Własności. — Jest więc i z względu na zabezpieczenie Praw własności, pomiar Dóbr prywatnych koniecznie potrzebny.

Jest oraz pożyteczny; a to tak prywatnym, iako i Rzeczy Publiczney. Prywatnym, bo ich oświeca o rzeczywistym stanie Maiątku i stanie sytuacyi ich Włościan; bo staie się zasadą i miarą Kredytu Obywatelskiego, i sprawiedliwego w działach maiątku postępowania, a prócz tego wszystkiego, zasłania każdego właściciela iakośmy powiedzieli wyżey, od wszelkiey arbitralności tak Władzy Prawodawczey iak wykonawczey w układzie lub sprostowaniu ciężaru Publicznego. Wstydem iuż w tym wieku bydź powinno iescze nie mieć Mappy ekonomiczney swych Włości; i co za tem idzie, pozbawiać się sposobów dobrego i porządnego Gospodarstwa. — Jest pożyteczny Pomiar Dóbr i Rzeczy Publiczney, bo łączy wspólną ufnością wszystkie Obywatelow Klassy przez przekonanie, iż wszyscy stosunkowo i podług pewney stateczney miary przykładaią się do Potrzeb Kraju, i że tym sposobem żadna na przeciążenie drugiey nie dąży, ani dążyć nie może, bo sytuacyia każdey iest publicznie i dokładnie znaną.

Próżno na uciążliwość i przykreść dla Obywatelów Ziemian z Pomiaru Dóbr naszekaiących słyszę. Żaden bowiem Porządek bez nakładu prywatnych ani się zaprowadzić, ani utrzymać nie da. Płaciemy oświecenie miasta, płaciemy drogowe i mostowe, płaciemy te i tym podobne wydatki co rocznie, czemuż niemamy podiąć raz na wszystkie czasy kosztu rozmiaru Dóbr? Ten nawet koszt nie byłby tak wielkim, iak wielkim iest pożytek z niego. Złoty 1. od Morgu wymiaru Szczegółowego, 15 gr. od Wymiaru Ogółowego, ieśliby się chociaż na taki zgodzono, nie zniszczyłby żadnego Ziemianina. A zresztą mogłby i Skarb współowie przez cząstkowe bonifikacyie na kilka lat rozłożone w Podatkach Właścicielskich przyłożyć się do niego, gdyby tak postanowić się podobało. — Co się zaś tyczy Przykrości; Każda naylepsza u-

ława przykra iest tym tylko którzy się na ey pożyteczności nie znaią, albo którzy sprzyiaią dla swego interessu nieporządkowi, który ona tamuie i uchyla. Niepowinniśmy chcieć bydź o te posądzanemi. — Nakoniec nie wystarczaiącą są miarą dla Rządu w Regulacyi gruntowego Podatku, ani wyciągi 10 Grosza pod przysięgą zeznawane, ani fassyie sub fidi Nobili podawane. Długoletnie doświadczenie przekonało nas co znaczyły iak iedne tak drugie. Jeżeli kto mowi że i Pomiary też same nieprzyzwoitości mieć mogą; ten musi przez Teleskop na nasz mały Kray patrzeć, w którym czuynemu oku Rządu żadna nierzetelność wymknąć się nie potrafi, i łatwo zawsze postrzeżona i poprawiona bydź może.

JW. Reprezentant Florkiewicz, co do wniosku JW. Reprezentanta Sołtykowicza przymawiaiąc się w odpowiedzi, przedstawił, iż fassye za Rządu Austryackiego, sub fide nobili były podawane w przedmiocie podatku Klassycznego — co do offiary 10 grosza nastąpiły 1789. r. dwie przysięgi, przez Właścicieli Gróntowych, i Officyalistów tychże.

JW. JX. Reprezentant Dubiecki zabrawszy głos w względzie oszczędności Skarbu Publicznego, i uregulowania manipulacyi Biór, odczytał uwagi — które Izba Senatowi do urzędowego użycia i ogłoszenia drukiem przesłać postanowiła.

W dalszym działaniu wprowadzone zostały proiekta do prawa o sprzedarzy Domów Skarbowych, które niemogą bydź iako własność Rządowa utrzymanemi w tak dobrym stanie, iż by odpowiadaiącą Wydatkom korzyść przynieść mogły, i ku ozdobie miasta posłużyły — Izba Prawodawcza Proiekta powyższe iednomyślnie przyięła i w prawo zamienione Senatowi dla wykonania przesłała — Proiekt tylko ieden co do sprzedarzy Domu w Ulicy Grodzkiey Nr. 116. położonego niezostał przyięty.

JW. Reprezentant Florkiewicz Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey złożył pod Decyzyą Izby Prawodawczey Budżet Przychodow, i wydatkow w r. 18⅔ przez Kommissyą Seymowo-Skarbową, dla Kraiu Rzeczypospolitey Krakowskiey ułożony.

Sekretarz Seymowy odczytał, nayprzód Budżet Przychodów na rok 18⅔ przez Kommissyą Skarbową ułożony, podług którego przychód ogolnie — Summę Złp. 1,331.692. gr. 17. wynosi, a to z następnych Tytułów.

I.	Podatki stałe	Złp. 345,681.	gr. 7.
II.	Podatki niestałe	— 522,970.	— 10.
III.	Intraty z Dóbr Narodowych	— 346,543.	— 26.
IV.	Prowizye i Czynsze Reompcyonalne	— 19,915.	— 1.
V.	Dochody Gmin 11. Mieyskich	— 63,165.	— 25.
VI.	Extraordynarya	— 29,816.	— 8.
VII.	Czynsz ziemny od starozakonnych z gróntu Bawoł	— 3,600.	— —

Ogół przychodu Rzeczapos: Krakowskiey Zł. 1.331,692. gr. 17.

Izba Prawodawcza powyższy Budżet Przychodów na r. 18⅔ Iednomyślnie przyiawszy w Prawo zamieniła. Co do Budżetu wydatków, tego Decyzyą Tytułami Izba Prawodawcza przedsięwziąwszy postanowiła.

I. Na Linią Administracyiną - Złp. 307,524. gr. 8.

II.	Na Linią Sądową	134,500.	— —
III.	Na oddział publicznych Nauk	410,330.	— 8.
IV.	Na Milicyą i Zandarmeryą	148,898.	— 26.
V.	Na Kompetencye	26,776.	— —
VI.	Na Instytuta Dobroczynności	58,827.	— 25.
VII.	Na więzienia	40,746.	— 2.
VIII.	Na opłacenie prowizyi od Kapitałów dłużnych	4,130.	— 7.
IX.	Na Budowle Rządowe	43,530.	— 3.
X.	Na czyszczenie miasta Krakowa — oświecenie lampami Ulic i Domów Rządowych, tudzież na Rekwizyta ogniowe	30,000.	— —
XI.	Na Extraordynarya	99,277.	— 21.

Ogół wydatków Rzeczyp: Krakowskiey wynosi. Zł. 1.300,541. gr. 7. które odrącaiąc od przychodu . . : — 1.331,692. — 17.

pozostałe Złp. 31,151. gr. 10.

i te Izba Prawodawcza na umorzenie Długów miasta Krakowa w r. 1809. zaciągniętych, a prawnie usprawiedliwionych przeznacza.

JW. Reprezentant Siemoński Członek Kommissyi Skarbowey, będąc oddzielnego zdania co do Budżetu wydatków przez oszczędzenie tych, przedstawiał z swey strony Tytuły do Budżetu, i te w raz z powodami złożył do Akt Seymowych na piśmie.

Leon Chwalibogowski
Sekretarz Seymowy.

Dalsze czynności w następnym Numerze Gazety będą umieszczone.

Z Petersburga d. 10 Grudnia d. k.

Zimowe powozy Jego Cesarskiey Mości, wyszły ztąd na spodkanie N. Pana, na trakt ku Wiedniowi, przez Ługę, Porchow, Wielkie Ługi, Suraż, Witebsk, Orszę, Mińsk, Nieśwież, Słonim, Prużanę i Brześć Litewski.

Dnia 2. b. m. odwiedzili założoną tu w domu sierot woyskowych szkołę podług metody Bella i Lankastra, JW. Minister praw Wewn: Kozadawiew i JW. Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego Hrabia Sobolewski, z któremi byli razem przybyli tu niedawno Anglicy, Kwakrowie PP. Allen i Grelet. Dzieci w obecności tych gości ćwiczyły się w czytaniu, stoiąc półokręgiem przed wielkiemi tablicami, na ścianie zawieszonemi, a mieysca podług okazanego postępu zmieniały; w pisaniu z dyktowania na piasku i tablicach łupkowych, i w arytmetyce, naprzód na tablicach łupkowych, potem na tablicach podług prawideł Pestallozzego, i potrzecie w rachunku na pamięć. Sposób uczenia i znakomite postępy uczących się zasłużyły na pochwałę równie obu Ministrów, iako też P. Allena, który społnie z PP. Lankastrem, Foxem i Korstonem, zawiązał pierwsze w Londynie Towarzystwo dla zaprowadzenia szkół tego rodzaiu, i sprawiedliwie może się uważać doskonałym tey rzeczy znawcą. Wypytywał się o szczegóły naydrobnieysze, a wychodząc oświadczył inspektorowi szkoły Panu Greczowi, że szkoła ta w niczem Angielskim nie ustępuie. P. Hamel w wy-

borney swey xiążce, o metodzie Bella i Lankastra, powiada: że w Londynie nie ma prawie żadnego Towarzystwa dobroczynnego, do któregoby P. Allen należał, i nayczynnieyszym w niem nie był członkiem.

Z Rygi d. 4 Grudnia d. k.

Na zgromadzeniu Seymowem w Czerwcu, mianowana Kommissyia do ułożenia proiektu uwolnienia chłopów w Inflantach, nieprzerwanie od początku Października nad powierzonem sobie pracowała dziełem, a w połowie Listopada zgromadzona szlachta poprzedniczo proiekt ten rozważała; naostatek dnia wczorayszego ze zwyczayną uroczystością religiyną i obywatelską Seym otworzony został, dla ostatecznego w tey rzeczy postanowienia.

Z Paryża d. 25 Grudnia.

Onegday w wieczór o godzinie 8 przyiął Krol przyniesione mu przez Deputacyie od obu izb adressy. Adres od izby Parów, który czytał Kanclerz, iest następuiący:

Nayiaśnieyszy Panie! Wierni W. K. Mci poddani, Parowie Francyi, składaią u stóp W. K. Mci zwykły hołd swoiego uszanowania, miłości i przychylności. Naród zasłużył na szlachetne świadectwo, które mu W. K. Mość daiesz z powodu iego usiłowań wczasie doznanych nieszczęść. Chwałą iego iest stać się godnym Króla swoiego. W. K. M. mogłeś sam odwrócić złe, którego naród niebył przyczyną. Pokóy świata podpisany został, skoro słowo W. K. Mość stało się iego rękoymiią; kray iest oswobodzony i chorągiew Francuzka powiewa znowu na granicach naszych. Zyczenie dobroczynney polityki poprzednika W. K. Mci Henryka IV. zostało przez połączenie pięciu Mocarstw dopełnione. Chcą one zachowanie traktatów, nabyte prawa i spokoyność Europy pod tarczę ustaw oddać. Zasada, na którey ugruntowane są kraie, zaręczyć iedynie może ich trwałość. Skoroby ta nadwerężoną została, zagroziłyby wielkie niebeśpieczeństwa tak społeczeństwom, iako i ich Rządom. Aż nadto długo była ona z wielką smiałością i niebacznością nadwerężana. Mędrcy wszystkich narodow pracować teraz pówinni nad utwierdzeniem tey zasady. Religiyny obrządek, który nam W. K. Mość zapowiedziałeś, ożywi zbawienne iprawdziwie polityczne te myśli. Bóg Chrześciian był świadkiem poczęcia tey Monarchii, która przy wszelkiego rodzaiu burzach i zmianach przez 14 wieków z chwałą wzrastała. Gdy prawe berło złoży teraz w ręce W. K. Mci uswietni dawnieyszą powagę i nada teraźnieyszey większe znaczenie. Bóg stworzył bezwątpienia ludzi wolnemi; ale dla zapewnienia im spokoynego używania tego dobra, nakazał im bydź posłusznemi władzom, które na mocy ustaw rządzą, których On iest źrodłem. Z głębokiem poruszeniem słyszeli Parowie Francyi iak W. K. Mość żądałeś ich pomocy, dla przytłumienia owych zgubnych nauk, które przez anarchiią przywrócić by nagle mogły samowolność. Sądzą iednak Parowie, iż kary godne te nauki zamilknąć muszą przed zasadą publicznego porządku, która ztronu wyrzeczoną została. Gdyby te nadzieie zawieść nas miały, tedy W. K. Mość niedarmo wezwałeś pomocy Parów. Wiek teraźnieyszy ieden tylko zostawił tyranii sposób okucia znowu ludow w kaydany, to iest podniecania ich namiętności pod zmyślonym po-

ołem wolności, i oburzenia ich dobro„wolności przeciw temu, co im opiekę nadaie. Lecz ta taiemnica iest już aż nadto znana, ażeby iezcze mogła kogo oszukać. Bez wysokich prerogatyw tronu niema konstytucyia żadney podpory. Każda Monarchiczna ustawa iest więc ustawą ludu. Monarchiia i wolność są nierozdzielnemi; oboyga zatem będziemy z rowną odwagą bronić. Francyia potrzebuie porządk i spokoyności. Odstąpiła ona niebezpieczney dumy bycia dla sąsiadów straszną; lecz powinna mieć siłę woyskową, stosowną do swey ludności i obszerności kraiu. Twórząc woysko wedle Monarchicznego naszego kształtu mieć będziemy woysko narodowe, to iest woysko do naszego zachowania, ale nie woysko despotysmu i zdobyczy. Tak iest, wielki naód, nauczony smutnemi wypadkami, nie poświęci istotnego dobra żadnemu łudzącemu systematowi. Nauczył się, że osłabienie władzy Królewskiey, iest rownie zgubnem iak iey nadużycie; że wszystko ginie bez poprawy, gdy Zwierzchnik ulega dumie fakcyy, i że Zwierzchnik nie może inaczey swych obowiązków dopełnić, iak przez nieustąpienie żadnego z praw swoich. „

Adress izby Deputowanych czytany był przez P. Courvoisier, wktórym między innemi wyrażonem było: " Naypierwszą potrzebą ludów W. K. Mci była narodowa niepodległosć, i Europa widziała iakiemi offiarami starały się ią odzyskać. Chorągiew Francuzka powiewa znowu sama iedna na wałach naszych. Na iey widok wszystkie cieszą się serca; błogosławią Królowi i uznaią znowu oyczyznę. Aż nadto długo gościły obce woyska w granicach naszych i były ciężarem departamentów które podziwienia godny okazały patryiotyzm. Precz od nas sprosna myśli, ażebyśmy kiedy dopuścić mieli znieważenie tronu. Każde dążenie do nadwerężenia spokoyności publiczney musi zaraz bydź przytłumionem. Dowiedzieliśmy się z żalem, lubo bez zadziwienia, iż stan skarbu nie dozwala W. K. Mci zmnieyszyć ciężarów publicznych, iednakże czynisz tego nadzieię, i t. d. "

Król odpowiedział deputacyi izby Deputowanych: "Z ukontentowaniem przyymuię wynurzenie uczuciów izby Deputowanych. Otworzyłem deputowanym serce moie; obiawiłem im moie zgryzoty, nadzieie i uczucia. Z nayżywszą pociechą postrzegam, iż ie zemną dzielą, że w izbie Deputowanych znaydę potrzebną pomoc do utrzymania publicznego porządku i zagoienia ran kraiu. „

Deputacyi Parow podobnież Król odpowiedział. Do izby Deputowanych wniesiony potem został proiekt do uchwalenia na dochody roku przyszłego Ministrowi skarbu tymczasowy kredyt na 200 mill. fr.

Xcia Burbon spotkało znowu nieszczęście; d. 23 powracaiąc z polowania z okolic Chantily wywrocił się znim powozu i złamał oboyczyk.

Król i Xiężna Berry przyszli do zdrowia.

Jeden z dzienników tuteyszych donosi, iż Minister policyi, Hr. Cazes złożył swóy urząd.

Dla gwardyi Królewskiey robią galowe mundury, które półtora millions kosztować i podczas koronacyi Króla w Maiu pierwszy raz użyte będą.

Dwor nasz zawdzięcie na 6 tygodni żałobę po W. Xciu Badeńskim.

Xiężna Angouleme zaczęła teraz 41 rok.

Wieszczka Pana Le Normand, która powróciła z swey podróży do Akwisgranu Bruxelli, chce tu po nowym roku wydać Xiążkę pod tytułem: "Sibilla na Kongresie Akwisgrańskim.,,

Znayduiący się tu wysłaniec od Xiążąt Indyyskich, zaczena osobliwości tuteysze oglądać. Przypadkiem znalazł tu ieszcze swoią ziemiankę Panią Deldir, która nie w naylepszych znayduie się okolicznościach. Rzeczony wysłaniec mieszka tu w pałacu Mirabeau.

W Chateaudun oberwała się część nad tem miastem styrczącey skały, w którey niektóre przytykaiące do niey domy wykuły sobie piwnice. Cztery domy zostały przez to oberwanie zgrochotane, a 7 ludzi w nich przywalonych; 6 wydobyto iuż zwłoki, a 7my odzywa się ieszcze żyiący w wydrążeniu skały, o którego odgrzebaniu zwątpiono.

W Hiszpanii nałożono na paszporty przybywaiących podróżnych opłatę 40 realów.

Z Londynu d. 25 Grudnia.

Lord Castlereagh wezwał pod d. 22 b. m. okolnikiem członki parlamentowe sprzyiaiące Ministrom, aby znaydowały się d. 14 Stycznia przy otworzeniu parlamentu, gdyż niższa izba przystąpi zaraz do obrania Mowcy (prezesa) i inne ważne wnioski będą rostrząsane. — D. 22 i 23 były długie naradzenia gabinetowe. — Lordowa Castlereagh choruie do tey chwili z przestrachu pod czas burzliwego ostatniego z Francyi przewozu.

Doktor Watkins wydał teraz Pamiętniki zmarłey Królowey, w których opisune są także dzieci Królewskie w latach dziecinnych (w r. 1774) iako to ich zdatność do nauk, poiętność i t d. — Teraz gdy okazało się dowodnie, iż Królowa nie zostawiła więcey w gotowiznie iak 3000 fzt. czyni Dziennnik Goniec pytanie: "Na iakąż karę niezasługuie Morning - Chronicle, który pisał o ukrytych i zakopanych w Windsor skarbach? Nie powinienże przed sąd bydź stawiony, lub wolność druku maż tak daleko zachodzić, ażeby wolno było naywyższe osoby bezkarnie obrażać i ich charakter w oczach całego narodu poniżać.?"

Tak iak w Holandyi mieliśmy tu d. 22 b. m. nadzwyczay cimną mgłę. Woźnicy musieli z kozłów złazić i konie prowadzić. Wielu ludzi zabłąkało się w ulicach i słyszeć się dawały krzyki z boiaźni, aby nie byli przeiechanemi. Przecież to nastąpiło i kilkanaście osób życie utraciły lub są pokaliczone. Złodzie e korzystaiąc z tey mgły wiele nakradli.

Pedług niektórych donieseń Lord Cochrane przybył do Margaritta i obiął naczelne dowodctwo nad flotą powstańców Wenezueli.

Z Madrytu d. 8 Grudnia.

Nowa wyprawa do południowey Ameryki z 18,000 lądowego woyska złożona, składać się ma z następuiących okrętów woiennych: Okręty liniiowe o 74 działach Ferdynand VII, Orzeł północney, Lubeka i Alexander. Cztery te okręty są od Rossyi zakupione. Z należących do tey

wyprawy 5 fregat znayduią się 4 świeżo od Rossyi zakupione. Oprócz powyższych okrętów mieć ta wyprawa będzie nieliczące pomnieyszych woiennych okrętów, 24 działowych szalup.

Kupy rozbóyników istnieią w wielu okolicach Hiszpanii tak dalece, iż poczta bez mocney zasłony ruszyć się z mieysca nie może. Niedawno straż prowadząca skazanych na galerową pracę stoczyć musiała w pobliskości Kadyxu krwawą bitwę z powyższemi rozbóynikami.

Prywatny list z Madrytu zawiera co następuie: Liberaliści ani u Dworu, ani u ludu nie posiadaią tyle wpływu, ażeby celu swoiego dopiąć mogli. Przeciwnie magnaci tak dalece są do Dworu przywiązanemi i sprawy ich tyle są z nim połączone, iż niemogą się od niego odstrychnąć. — Hr. Abisbal zamiast Buenos - Ayres mianowany iest Vicekrólem Chili. Ta odmiana nie iest próżną; zapowiada bowiem, iż wyprawa nie iest przeciw La Plata, ale przeciw pomnieyszem mieyscom przeznaczona.

Z Włoch d. 15 *Grudnia.*

Król Neapolitański do 4 b. m. odzyskał zdrowie i z tego powodu odprawione zostało w wszystkich tamteyszych Kościołach podziękowne Nabożeństwo. D. 7 znaydował się iuż ten Monarcha na radzie stanu. — Następca tronu, Xiąże Kalabryi, wybierał się w d. 13 b. m. z swoią Małżonką w podróż do Rzymu.

Arcy Xże Palatyn przybył do Rzymu i został od Oyca S. nayuprzeymiey przyięty.

N. Cesarz Austryiacki ziechać ma w czasie karnawału do Wenecyi, a na początek postu do Rzymu, gdzie stać będzie w pałacu Weneckim, który na przyięcie J. C. K. Mci, Poseł Austryiacki wyporządzić kazał, gdyż J. C. K. Mość nie przyiął ofiarowanego mu w Kwirynalnym pałacu od Oyca S. mieszkania. Z Rzymu udać się ten Monarcha ma do Neapolu.

Podróżnym, podług doniesień z Genewy, odbierane są na granicy Królestwa Sardyńskiego wszystkie Xiążki nawet i przewodniki podróżnych, i oddawane są pod cenzurę Kommissyi z Jezuitów złożoney.

Z Stambułu d. 25 *Listopada.*

Oddawna niesłyszano tu tak ciągłego huku dział, iak teraz. Przez trzy dni wystrzały z dział w Seraiu, Tofana i innych zamkach nad kanałem głosiły zatwierdzone urzędownie odniesione zwycięztwo Jbrachima Baszy nad Wechabitami. Zwycięztwu temu nadaią nie tylko polityczne, ale i religiyne znaczenie, ponieważ przez zniszczenie buntowniczey sekty zapewnione są dla Muzułmanów Swięte miasta Medyna i Mekka. — Reis Effendy doniósł zagranicznym tuteyszym Posłom o szczęśliwem tem zwycięztwie.

Nowo mianowany Xięciem Hospodarem Wołowskim Alexander Suzzo został d. 7 do Porty wezwany i kaftanym przyozdobiony. Od tego czasu założył nad kanałem swoie mieszkanie, a d. 20 posłał Greka Fatal, iako swego Kaimakana do Bukarestu.

W Skutary wybuchnął d. 12 b. m. Pożar, wczasie którego między innemi spaliła się muślinowa fabryka z wszystkiemi, machinami i zapasami; szkodę tę szacuią do 6 mill. piastrów.

DODATEK DO N^ro 4. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13 STYCZNIA 1819 ROKU WE SZRODĘ

— Z *Krakowa.* —

Dnia 9. b. m. Delegacyia od Zgromadzenia Reprezentantow, przy ukończeniu Posiedzenia Jego wybrana, złożyła Senatowi Rządzącemu uchwalony w Izbie Prawodawczey Adress, wyrażaiący uczucia Ludu Krakowskiego dla Władzy Rząd Kraiu piastuiącey. Osnowa Adressu tego, rownie iak Przemowa, przy składaniu go przez JW. Stanisława Mieroszewskiego Reprezentanta Gminy IV. Miasta Krakowa w Jmieniu Delegacyi mowiącego, i odpowiedź przez JW. Prezesa Senatu dana, mile zapewne czytanemi będą, od każdego dobrze myślącego Obywatela, który w wzaiemnym poważaniu się Osób pierwszemi Dostoynościami z zaufania Ludu przyodzianych, upatrywać będzie godło przyszłey Kraiu tego pomyślności.

A D R E S S.

Zgromadzenie Reprezentantow Rzeczypospolitey Krakowskiey. — Zapatruiąc się na usiłowania i starania dla dobra tego Kraiu, przez Senat Rządzący statecznie podeymowane, niemoże opuścić iedyney sposobności, wynurzenia Senatowi Rządzącemu uczuciow wdzięczności i Uszanowania, w Jmieniu Kommitentow swoich, któremi sama iest przeięta, przyoswiadczeniu naygorętszego życzenia, aby w podiętym już tak chwalebnie zawodzie, dla dobra powszechnego, pod Styrem Naydostoynieyszego Obywatela JW. Prezesa swego, który zaufanie i miłość całego Ludu tey Krainy posiada, na moment nieustawał. — z Uchwały Seymu w Krakowie d. 8. Stycznia 1819.(podpisano) *A. Morbitzer P. Z. R.* (podpisano) *Leon Chwalibogowski* Sekr: Seymu (L. S.)

P R Z E M O W A.

JW. Stanisława Mieroszewskiego Reprezentanta Gminy IV. Miasta Krakowa przy składaniu Senatowi Rządzącemu Adressu w Izbie Prawodawczey na Posiedzeniu tey d. 8. Stycznia 1819. roku uchwalonego.

Rzeczpospolita Krakowska, Narod wolny i niepodległy, kończąc Obrady Seymowe, delegowała Nas z Grona Reprezdetacyi swoiey, ażebyśmy Tłmaczami byli uczuciow, które Izba Prawodawcza w duchu Braterskim i Uszanowania swe-

im, i Kommitentow swoich Imieniem, w Adressie uroczystym Wysokiemu Senatowi Rządzącemu przesyła.

Im bliżey porozumiewać się będą te dwie głowne Narodu Władze, nierozłączne mieć będą dążenia cele, a obeznawszy się Naród z duchem Konstytucyi, postępować będzie z pochodnią doswiadczenia. Powaga, prawość i godność, są mu wrodzoną namiętnością, charakter Narodowy wtym zakątku Ziemi Polskiey, Nauki i sławy Oycow naszych Siedlisku, przyszłym Pokoleniom szlachetnych iedności, szczerości, i prostoty obyczaiow, dochowa wzorow.

Pod Tarczą Nayiaśnieyszych Monarchow, uboga Rzeczpospolita Nasza, ale w Domowe i Obywatelskie bogata cnoty, ziedna Wam Dostoyni Senatorowie pod Wodzą Szanownego Prezesa, którego cnoty i zasługi, uswietniło publiczne zaufanie, błogosławieństwo Ludu i Poważanie.

ODPOWIEDZ

Z strony JW. Wodzickiego Prezesa Senatu Delegacyi od Zgromadzenia Reprezentantow do złożenia Senatowi Adressu wybraney, dana.

Podchlebnieyszey Rząd niedoznaie nadgrody, iak w Swiadectwie Narodu, że niezawiodł Jego oczekiwania. Kosztuie dziś tey pociechy Senat Krakowski, kiedy iednomyślnością uchwalona Delegacyia, przynosi mu te drogie Reprezentacyi Narodowey zadowolnienie. Trafny wybor Delegowanych, podwaia ieszcze wdzięczność Senatu, gdy w Niey postrzega Mężow cnotą, swiatłem, pomiarkowaniem i wytrwałością w opinii publiczney szanowanych. Zasady wyiawione w dopiero słyszanym wymownym głosie, wszystkich nas zbudowały, a bogdayby w Każdego utkwić mogły pamięci. Dwie te sobie niepodległe Władze, a z Konstytucyi odrębne polecenia maiące, pilnować się, ale nie walczyć z sobą powinny. Szanować się owszem nawzaiem, i łącznie działać dla Dobra kraiu, scisłym obudwoch iest obowiąskiem. Obie wypływaiąc z iednego źrodła, to iest wyboru, są tworem zaufania, i bez niego w Urzędowaniu swoim obeyść się niemogą, zwłaszcza też Senat Krakowski; bo na tey iedynie tylko moralney sile, opiera się Jego czuwanie, nad porządkiem osobistym bezpieczeństwem, tudzież wykonywaniem uchwał Waszych. Kto bez prawnego zarzutu, osłabiać się stara takową ufność, Rządowi wszelką dzielność odeymuie, podkopuiąc w podwalinach Konstytucyinego Gmachu Budowlę. — Zanieście zacni Mężowie Reprezentacyi Narodowey wdzięczność Senatu, a razem zapewnienie, że zachęcony Jey zadowolnieniem, podwoi usiłowań, aby wmiarę pozwolonych mu przez Nią środków, ciągle na podobne zasługiwał Swiadectwa.

Z Bruxelli d. 26 Grudnia.

Jeden ze spiskowych nieiaki Piger, został w Henegau uwięziony, przy którym znaleść miano mnostwo buntowniczych odezw.

W Leydzie umarł d 18 b. m. w domu Jnwalidów Jerzy Sauer, rodem Hanowerczyk maiący 106 lat. Wszedł on w 1734 roku w służbę Hollenderską, znaydował się w bitwie 1745 pod Fontenoy i na osadzie w Kinndert, gdy ta twierdza w 1794 przez Francuzów oblężona by-

ta.

Z Sztokolmu d. 22 Grudnia.

Codziennie przybywaią tu ieszcze i odchodzą okręty, co w naszem klimacie około Bożego narodzenia, wraz z ciepłym do 6 stopni, iest rzeczą nisłychaną. Pochmurne dni i brak śniegu zamieniaią dosyć krótkie dni prawie w nieustaiącą noc. Ciepłe to powietrze sprzyia zresztą połowowi śledziów pod naszemi brzegami.

Onegday zawdział Dwór po zmarłey królowey Angielskiey żałobę na 5 tygodni.

Wyznaczona przez Króla Kommissyia składaiąca się z Arcybiskupa, profesorów historyi i Bibliotecarza uniwersytetu Upsali, do wydania na widok publiczny Pisarzów Szwedzkich wieku sredniego, wydała teraz pierwszą część in folio tego ważnego zbioru.

Z Kopenhagi d. 29 Grudnia.

W porcie Helsengeru tyle w tey chwili znayduie się okrętów, iak od wielu lat w zimowey porze niewidziano.

W mieście Husum założono teraz gorzelnię, w którey naywięcey z ziemniaków za pomocą pary i przy stosownem urządzeniu pędzą odrazu spirytus, przeszło 13 stopni trzymaiący. Oszczędność czasu i opału iest bardzo znaczna.

Przybył tu niedawno trzeci transport powracaiących z Radyxu Rossyyskich maytków z ustąpionych Hiszpanii okrętów. Pierwszy i drugi ieszcze się tu znayduią, i dla trudnego w tey porze roku przewozu, pozostaną tu wszystkie trzy aż do wiosny.

Dnia 11 i 12 Stycznia 1819.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr
Pszenicy	27	—	25	—	23	—	20	—
— Żyta	12	—	11	15	11	—	10	15
— Jęczmienia	10	—	9	15	9	—	8	—
— Owsa	6	—	5	20	5	15	5	—
— Jagieł	36	—	34	—	32	—	30	—
— Grochu	13	—	12	—	11	—	10	—
— Rzepaku	25	—	24	—	23	—	22	—

Cena Zboża

W Warszawie d. 2 Stycznia

Korzec Pszenicy	od Złp. 28	do 40.
— — Żyta	— — — 19	do 21.
— — Jęczmienia	— — 13	do 16.
— — Owsa	— — — 9	do 10.
— — Grochu	— — 23	do 24.

Cena Zboża

W Gdańsku d. 1 Stycznia

Łaszt 28 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp. 1140	do 1360.
Żyta	— — 720	do 740.
Jęczmienia	— — 600	do 620.
Owsa	— — 400	do 420.
Grochu	— — 760	do 840.

Bieg Pieniędzy.

W Krakowie d. 11 Stycznia

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp. 19	gr. 3.
— detto Cesarski . — —	18 —	25
Fryd. Pruskie . . . — .	33 —	17
Luidor . . . . —	30 —	—
Złoto frankowy . . . . — .	32 —	—
Szeiny Wiedeńskie, za 100 — ..	236 —	—
Złoty ryński Szeinami . — ,	1. —	29

DONIESIENIA

Trybunał Pierwszey Instancyi Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Wydał Wyrok tey Osnowy:

Wydział I.
Przytomni. — Dwernicki Prezes.
Mąkolski Vice-Prezes.
Ostaszewski Sędzia.
(Podp.) *Bernard Dwernicki.*
Rogalski Pisarz.

Działo się w Krakowie w Domu Władz Sądowych na Audyencyi publiczney Trybunału pierwszey Instancyi Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu dnia Siódmego Stycznia 1819 roku.

W przedmiocie upadłości Handlu pod Firmą Franciszek Laszkiewicz. Trybunał przekonawszy się z skarg przez Wierzycieli to iest: Handlów pod Firmą Kirchmajer i Firmą Goldwerth względem niewypłacalności należytości Wexlami zapewnionych, i protestów w tym przedmiocie poczynionych, tudzież z odgłosu publicznego o upadku pod Firmą Franciszek Laszkiewicz, stosownie do Artykułu 13 Rozdziału II. Księgi III. Kodexu Handlowego opieczentowanie całego Handlu w Kamienicy Wincentego Laszkiewicza Kantor utrzymuiącego, i gdziekolwiek maiątku znaydującego się wskazuiąc, do dopełnienia takowegoż wzywa Sąd Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu Igo, a tym sposobem w myśl Artykułu 5 Tytułu, i teyże samey Księgi upadłość Handlu w dniu dzisieyszym ogłasza, a następnie stósownie do Artykułu 18 Rozdziału III do otworzoney upadłości z grona swego za Kommissarza W. Ostaszewskiego Sędziego wyznacza, i za Kuratorów UUr. Macieia Stumera, i Wincentego Kirchmajera Kupców Obywateli Miasta Krakowa mianuie, ktorzy będąc przywołanemi przez Kommissarza Delegowanego w myśl Art. 25 tegóż Kodexu przed tymże Delegowanym wykonać przysięgę są obowiązani, że zaś Ar. 19 teyże Księgi wyraźnie wskazuie zabespieczenie się względem Osoby upadłego, przeto na fundamencie powołanego Prawa wzywa Policyią Pośrednią aby nietylko Osobę upadłego, lecz i Prokurę tegóż Handlu pod bacznym okiem miała. — Wyrok ninieyszy nie tylko Sądowi Pokoiu, co do przyłożenia pieczęci, Policyi Pośredniey co do przystawienia straży dla bespieczeństwa Kommissarzowi Delegowanemu dla iego dalszego postępowania ma bydź doręczony, niemniey do Gazet publicznych podany, na Drzwiach Sądowych wywieszony, a to na mocy Artykułu 21, i powyżey powołanych.

Co iest postanowiono mocą ninieyszego Wyroku w Pierwszey Instancyi wydanego.

(Podp:) *Bernard Dwernicki Rogalski Pisarz.*

*Z*alecamy i rozkazuiemy wszystkim Komornikom, aby niniey szy Wyrok wyexekwowali, Prokuratorom aby tego dopilnowali, gdyby zaś potrzeba tego wymagała o dodanie siły Zbroyney do kogo należy udawali się.

(Podp:) *Bernard* Dwernicki. *Rogalski Pisarz.*

Za Zgoność z Orginalnym Wyrokiem zaświadczam

(Podp:) Rogalski *Pisarz.*

Dnia 19 Stycznia 1819 roku w Krakowie przy Ulicy Kanowney pod Liczbą 169 przez Publiczną Licytacyią sprzedane będą zagotową Wypłatę, Koni karych dwa, kasztanowatych dwa zktórych Klacz iedna z Homentami, wszelkiem zaprzęgiem, przytym Powoz czyli Kocz żółto malowany suknem wybiiany, z Safianowym Materacem i Bryczka wyplatana malowana. —— Bryczka bez pokrycia malowana pręciami wyplatana. —— Chęć kupna maiących na mieysce oznaczone o Godzinie 9 zrana wzywa.

Krakow dnia 12 Stycznia 1819 roku.
Karol Gryziński Sąd: Kom:

Cztery Konie bryczka i wóz sprzedawane będą na publicznym targu w Kleparzu d. 19 Stycznia r. b. o godzinie 10tey ranney przez publiczną licytacyią; chęć kupna maiących w mieysce przeznaczone wzywam. — W Krakowie d. 11 Stycznia 1819.
Karol Gryziński Komor: Sąd:

Obywatel w okręgu Wolnego Miasta Krakowa zamieszkały żada mieć Ogrodnika, któryby udoskonalone wiadomości chodowania drzew Owocowych, i wszelkiego Rodzaiu włoszczyzny czyli Warżywa posiadał. Zyczący sobie przyiąć ten Obowiązek może się każdego czasu zgłosić w Krakowie w Ulicy Grodzkiey pod Nro 27 na dole w Xięgarni gdzie o dalszych w tey mierze warunkach dokładnieyszą wiadomość poweźmie.